

Лікарняні під час війни й об'єднана звітність за 3 квартал 2022

Лістрова Світлана
незалежний експерт

Вебінар 06.10.2022

І. Лікарняні під час воєнного стану

Лістрова Світлана
незалежний експерт

1.Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Які нормативи діють для листка непрацездатності видається у паперовій формі

6. Установити, що до 01 січня 2023 року у випадках, передбачених **підпунктами 1 - 6 пункту 8** цього наказу, застосовуються вимоги, визначені в:

- ▶ Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, затвердженій наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13 листопада 2001 року **N 455**;
- ▶ Інструкції про порядок заповнення листка непрацездатності, затвердженій наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 03 листопада 2004 року **N 532/274/136-ос/1406**;
- ▶ Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації N 036/о "Журнал реєстрації листків непрацездатності", затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 лютого 2012 року **N 110**;
- ▶ Положенні про експертизу тимчасової непрацездатності, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09 квітня 2008 року **N 189** <...>

наказ МОЗ “Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки” від 01.06.2021 № 1066 у редакції наказу від 25.03.2022 № 522

1.Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Коли листок непрацездатності видається у паперовій формі

8. Для всіх закладів охорони здоров'я, які розпочали формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я в установленому порядку, з дати формування першого медичного висновку про тимчасову непрацездатність, а також із 01 жовтня 2021 року видача листків непрацездатності відповідно до вимог, **визначених в Інструкції № 455, N 532/274/136-ос/1406, N 110, Положення № 189**

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ, окрім таких випадків:

1) продовження та закриття листків непрацездатності, що були **видані особам до 01 жовтня 2021 року;**

2) **спливу строку, протягом якого лікуючий лікар може внести зміни до медичного висновку** про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я. У такому випадку **рішення про видачу листка непрацездатності приймає лікарсько-консультативна комісія закладу охорони здоров'я, а за її відсутності керівник закладу;**

3) **застрахованій особі протягом двох місяців з дня народження дитини**, зазначеного у свідоцтві про народження дитини - на підставі цього свідоцтва та рішення суду про **усиновлення дитини**; <...>

наказ МОЗ “Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки” від 01.06.2021 № 1066 у редакції наказу від 25.03.2022 № 522

1.Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Коли листок непрацездатності видається у паперовій формі

<...> **4) виникнення технічних проблем (помилки) щодо передачі даних між Електронним реєстром листків непрацездатності та Реєстром медичних висновків** в електронній системі охорони здоров'я, які призводять до неможливості формування електронного листка непрацездатності в Електронному реєстрі **більше ніж протягом семи днів з дати створення медичного висновку** про тимчасову непрацездатність - до усунення таких проблем (помилки);

5) зупинення в умовах воєнного стану доступу користувачів електронної системи охорони здоров'я до центральної бази даних електронної системи охорони здоров'я;

6) порушення строків звернення пацієнта для продовження випадку тимчасової непрацездатності, якщо це порушення сталося **внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану**, а також **за умови, що на дату звернення** за медичною та/або реабілітаційною допомогою пацієнт **залишається непрацездатним** відповідно до результатів проведеної експертизи тимчасової непрацездатності **та висновку лікуючого лікаря про тимчасову непрацездатність зазначеного пацієнта**. У такому випадку **рішення про видачу листка непрацездатності як продовження раніше виданого з дати наступної за датою завершення періоду непрацездатності, засвідченого раніше** виданим листком непрацездатності, приймає лікарсько-консультативна комісія закладу охорони здоров'я, а за її відсутності керівник закладу.

наказ МОЗ “Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки” від 01.06.2021 № 1066 у редакції наказів МОЗ від 25.03.2022 № 522 і від 22.04.2022 № 675

1.Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Роздруківка листка непрацездатності на білому аркуші: як і коли можливо?

8¹. Установити, що на період дії воєнного стану та протягом трьох місяців з дня його припинення або скасування:

- **у разі відсутності у закладі охорони здоров'я бланків листків непрацездатності та неможливості їх отримання дозволяється за рішенням керівника закладу охорони здоров'я видача листків непрацездатності, роздрукованих на білому аркуші паперу за формою, затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 03 листопада 2004 року N 532/274/136-ос/1406. При цьому у рядку, де вказується серія бланка, зазначається ЄДРПОУ закладу охорони здоров'я, а де номер бланка - порядковий номер запису у Журналі реєстрації листків непрацездатності.**

- листок непрацездатності, виданий відповідно до абзацу другого цього пункту, вважається документом, що підтверджує факт тимчасової непрацездатності та прирівнюється до листка непрацездатності, виданого на бланку.

наказ МОЗ “Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки” від 01.06.2021 № 1066 у редакції наказу від 25.03.2022 № 522

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Оплата листків непрацездатності напряму Фондом соцстраху

Якщо ж роботодавець не має можливості опрацювати лікарняний і подати його до Фонду на оплату **через бойові дії**, неможливість гарантувати виплату працівнику отриманих від Фонду коштів тощо, отримати виплати можна напряму.

Для цього працівник має особисто або через законного представника звернутись у відділення ФССУ за місцем обліку як ВПО або реєстрації – йому нарахують допомогу без залучення роботодавця, а кошти надійдуть на особисту банківську картку.

Для отримання допомоги від Фонду напряму, евакуйованим працівникам достатньо мати при собі довідку ВПО, оригінали та копії паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, реєстраційного номера облікової картки платника податків, а також лікарняний, за яким буде призначено виплату. Решту необхідної інформації фахівці Фонду самостійно дізнаються із реєстрів. За наявності також подаються інші документи (наприклад, які підтверджують право на пільговий розмір допомоги).

Фонд соціального страхування України призначає і виплачує допомоги напряму **застрахованим особам, які не змінювали місце свого проживання, однак чиї роботодавці знаходяться на тимчасово окупованій території**, не можуть гарантувати виплату працівнику отриманих від Фонду коштів. Процедура у такому випадку тотожна передбаченій для внутрішньо переміщених осіб, однак довідка ВПО не подається.

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Оплата листків непрацездатності напряму Фондом соцстраху

Призначення матеріального забезпечення відповідно до норм Порядку надання матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду соціального страхування України деяким категоріям застрахованих осіб, затвердженого постановою правління Фонду від 24.01.2017 № 8.

Така допомога надається безпосередньо через робочий орган виконавчої дирекції Фонду, до якого звертається застрахована особа.

У разі, **якщо страхувальником подавалась заява-розрахунок, але вона не профінансована і не вбачається можливості її профінансувати** з причин відсутності зв'язку із страхувальником для підтвердження його діяльності та наявної в нього можливості перерахувати кошти на рахунки застрахованих осіб згідно поданої заяви-розрахунку, спеціалістами відділення, яке обслуговує цього страхувальника, **формується коригуюча заява-розрахунок**, з якої вилучається (сторнується) листок непрацездатності, з яким звернулася застрахована особа.

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Оплата листків непрацездатності напряду Фондом соцстраху

Якщо заява-розрахунок була сформована **на підставі паперового листка непрацездатності**, то така операція можлива лише у випадку, коли страхувальник повернув застрахованій особі оригінал паперового листка непрацездатності і вона може надати його до відділення для призначення виплат відповідно до Порядку № 8.

Робочі органи виконавчої дирекції Фонду **можуть призначати матеріальне забезпечення застрахованим особам, які проживають на території, де не проводяться бойові дії** і функціонування робочих органів виконавчої дирекції Фонду не порушено, **але перебувають в трудових відносинах із страхувальниками** (в більшості це страхувальники з централізованими бухгалтеріями), **які фактично знаходяться на території проведення активних бойових дій.**

Підтвердження перебування в трудових відносинах здійснюється на підставі довідки страхувальника або даних ДРЗО, або поданої заяви-розрахунку, в яку включено матеріальне забезпечення на підставі Е-ЛН, згідно якого звертається застрахована особа.

Обчислення здійснюється з використанням наявних даних та кількості календарних днів в місяцях, за які дані відсутні. **Якщо дані відсутні за весь розрахунковий період, допомога по тимчасовій непрацездатності не може бути призначена, а допомога по вагітності та пологах обчислюється в розмірі, визначеному статтею 26 Закону № 1105. Страховий стаж беруть за даними РЗО, а якщо він відсутній - 50% середньої зарплати.**

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Витяг з ЕРЛН: як й хто може отримати?

Хто може отримати? Застрахована особа (ЗО); батьки, опікуни, піклувальники, представники неповнолітніх застрахованих осіб (в електронній формі через термінали доступу, автоматизовані...)

Яка процедура отримання Витягу з ЕРЛН?

1. Авторизація у власному е-кабінеті на веб-порталі ПФУ за допомогою ЕЦП чи BankID.
2. Розділ **«Комунікація з ПФУ»**
3. Пункт **«Запит на отримання електронних документів»**
4. Обрати в розділі **«Тип звернення»** з випадаючого списку - **«Витяг з ЕРЛН»**.
5. Отримати сформований витяг можна в розділі **«Мої Звернення»**, вибравши завдання зі статусом **«Виконано»**.

Форма Витягу з Електронного реєстру листів непрацездатності затверджена постановою правління ПФУ від 02.05.2022 № 4-1. Він підтверджує **факт тимчасової непрацездатності** застрахованої особи.

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Витяг з ЕРЛН: яку інформацію містить витяг з ЕРЛН?

Інформацію, яку містить витяг з ЕРЛН:

- індексний номер витягу, дату і час формування;
- відомості про орган, який його сформував та видав
- особу, якій його було видано (заявника);
- **дані про документ, за яким заявника було ідентифіковано (паспорт тощо);**
- інформацію про застраховану особу, оформлений на неї лікарняний (зі зазначенням номера як лікарняного, так і медичного висновку та номера випадку непрацездатності);
- 4 таблиці з докладною інформацією про: лікарняний, порушення режиму лікування, страхувальника (роботодавця) та орган, яким оформлено медичний висновок або внесено відомості про усиновлення (для виплати декретних).

Постанова правління ПФУ від 02.05.2022 № 4-1

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Витяг з ЕРЛН: чим допоможе застрахованій особі?

Якщо в електронних кабінетах страхувальників сформовані **листки непрацездатності не відображаються**, **застрахована особа має можливість підтвердити факт своєї тимчасової непрацездатності витягом з Реєстру**, виданого територіальними органами ПФУ в паперовій формі для кожного роботодавця окремо (Лист ФСС від 27.07.2021 № 03/С-6193-798).

Електронна форма на підставі п. 16 Порядку організації ведення Електронного реєстру листків непрацездатності та надання інформації з нього, затвердженого постановою КМУ від 17.04.2019 № 328.

Працівники також можуть отримати допомогу по тимчасовій непрацездатності безпосередньо від ФСС під час воєнного стану - якщо роботодавець не зміг опрацювати лікарняний та подати заяву-розрахунок через бойові дії у місцевості, де він знаходиться, працівник може самостійно звернутися за допомогою. Для того щоб ФСС призначив матеріальне забезпечення, застрахована особа повинна мати при собі **паперовий листок непрацездатності або витяг з Реєстру** (паперовий чи роздрукований електронний).

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Жінка змінила прізвище і паспорт - не бачимо її Е-ЛН у Реєстрі: що робити?

У разі зміни прізвища та паспорту необхідно:

- ▶ працівнику **надати заяву роботодавцю про зміну особових даних та копії підтвердних документів**;
- ▶ роботодавець має видати наказ про зміну особових даних і відображати працівника з новим прізвищем у звітності.

Працівник має перевірити й актуалізувати свої персональні дані у ЕСОЗ (які надавалися під укладання Декларації).

Працівник має актуалізувати свої паспортні дані в Реєстрі застрахованих осіб:

- ▶ **заповнити Анкету** застрахованої особи для внесення/зміни/уточнення даних в Реєстр(і) застрахованих осіб за формою згідно з додатком 2 до Положення про Реєстр застрахованих осіб;
- ▶ **самостійно подати відомості про зміну персональних даних** (додавши копії підтвердних документів): особисто чи через веб-портал ПФУ: «Комунікації з ПФУ» → «Анкета для зміни...».

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Лікар відмовляється виправляти помилку: куди звернутися?

Порядок здійснення Фондом перевірок визначає процедуру здійснення перевірок Фондом соціального страхування України обґрунтованості видачі та продовження листків непрацездатності застрахованим особам на підставі інформації з Електронного реєстру листків непрацездатності відповідно до пункту 6 частини першої статті 9 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", перевірки обґрунтованості формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність в електронній системі охорони здоров'я, та встановлює єдину процедуру контролю за дотриманням вимог щодо формування (видачі) листків непрацездатності.

Метою перевірки листків непрацездатності є **здійснення контролю за обґрунтованістю формування (видачі) листків непрацездатності, медичних висновків про тимчасову непрацездатність, документів органів опіки і піклування про факт усиновлення дитини застрахованими особами. п. 4 р. I**

Результати перевірки направляються до відома суб'єкту звернення Фонду про потребу перевірки листка непрацездатності.

Акт про перевірку надсилається безпосередньо керівнику (уповноваженій особі) ЗОЗ або ФОП, яка має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, у якому був сформований медичний висновок про тимчасову непрацездатність (СГ), який перевірявся

Порядок перевірки дійсності Фондом соціального страхування України перевірок обґрунтованості видачі та продовження листків непрацездатності, затверджений наказом МОЗ від 01.06.2021 № 1066

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Працівник працював, але згодом отримали листок непрацездатності: що оплачувати?

1. Роботодавець (установа підприємство) зобов'язаний вести достовірний облік робочого часу:

► **якщо працівник виконував роботу і у таблиці позначені робочі дні - нараховується заробітна плата за відпрацьований робочий час.**

2. Працівник має надати пояснення, чому відкритий листок непрацездатності - якщо він під час періоду непрацездатності працював.

3. Комісія з соціального страхування (установи підприємства) повинна:

► **розглянути ЛН** протягом 10 днів з дня його надходження (10 днів рахуємо з 8-ого дня після закриття тобто з дня набуття статусу «Готовий до сплати») і прийняти рішення про відмову в оплаті.

У протоколі заповнюється розділ II з обґрунтуванням відмови: немає втрати заробітку.

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Працівник відпрацював повний день і після роботи оформив лікарняний

Матеріальне забезпечення призначається як повна чи часткова компенсація втрати заробітку застрахованою особою.

Приклад 1.

Працівник працює сторожем (охоронником, лікарем, медичною сестрою з підсумованим обліком робочого часу):

- робоча зміна закінчилася **29.09.2022 о 8:00**.
- у табелі обліку робочого часу проставлено **8 робочих годин за 29.09.2022**;
- у той же день - 29.09.2022 працівник звернувся до лікарні й йому відкритий листок непрацездатності (ОРВІ).

Тимчасова непрацездатність тривала з **29.09.2022 по 08.10.2022 - всього 10 днів**.

Що оплачувати за 29.09.2022: роботу чи лікарняний?

- 1) за табелем обліку робочого часу оплачуємо **робочий день**;
- 2) у протоколі комісії соцстраху зазначаємо причину, чому оплаті підлягають тільки 9 днів;
- 3) перших 5 днів непрацездатності рахуємо з 29.09.2022 по 03.10.2022;
- 4) за рахунок роботодавці **оплачуємо тільки 4 дні з 30.09.2022 по 03.10.2022**;
- 5) решту 5 днів - з **04.10.2022 по 08.10.2022 - за рахунок Фонду соцстраху**.

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Працівник перебуває у щорічній відпустці чи відпустці на дітей: чи оплачувати ЛН?

Допомога по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 14 років, по догляду за хворим членом сім'ї та в разі захворювання матері або іншої особи, яка фактично здійснює догляд за дитиною віком до трьох років або дитиною з інвалідністю віком до 18 років, **не надається, якщо застрахована особа перебувала у цей час у щорічній (основній чи додатковій) відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням або творчій відпустці.**

ч. 6 ст. 22 Закону про соцстрах

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності не надається:

<...>

5) у разі тимчасової непрацездатності у зв'язку із захворюванням або травмою, що сталися внаслідок алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння або дій, пов'язаних з таким сп'янінням;

6) за період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням.

п. 5 і 6 ч. 1 ст. 23 Закону про соцстрах

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Призупинення дії трудового договору: що робити з лікарняними, що припадають на цей період?

Призупинення дії трудового договору – це тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором у зв'язку із збройною агресією проти України, **що виключає можливість обох сторін** трудових відносин виконувати обов'язки, передбачені трудовим договором.

Допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, **яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати** (доходу), у разі настання в неї страхового випадку.
ч. 1 ст. 22 Закону №1105

1. У період призупинення дії трудового договору зарплата та інші виплати не нараховуються.
2. У таблиці обліку робочого часу позначки “І” (без оплати) чи інша.
3. Зарплата не нараховується - відповідно немає втрати заробітку = немає оплати ЛН.
4. Комісія соцстраху має прийняти рішення про відмову в оплаті листка непрацездатності з наведенням обґрунтуванням у розділі II Протоколу: відсутність втрати заробітку.
5. Пояснення від працівника не потрібні.
6. Не має значення, з чієї ініціативи призупинений трудовий договір.

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Листок непрацездатності під час простою: чи підлягає оплаті?

Допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, **яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати** (доходу), у разі настання в неї страхового випадку.

ч. 1 ст. 22 Закону №1105

Час простою не з вини працівника **оплачується** з розрахунку **не нижче від двох третин тарифної ставки** встановленого працівникові розряду (окладу).

ст. 113 КЗпп

ПОЗИЦІЯ ФОНДУ:

СИТУАЦІЯ 1. Якщо період простою працівника **оплачується у розмірі 2/3 окладу** - не відбувається факту втрати заробітної плати. Тому допомога по тимчасовій непрацездатності за календарні дні його тимчасової непрацездатності, які співпадають з календарними днями перебування працівника в простої, **за рахунок коштів Фонду не надається.**

СИТУАЦІЯ 2. Для працівника підприємства, якому на час простою визначено спеціальний графік виходу на роботу або передбачено необхідність виходу на роботу на певний період, допомога по тимчасовій непрацездатності, за рахунок коштів Фонду **надається на загальних підставах за календарні дні його тимчасової непрацездатності.**

1. Листки непрацездатності: оформлення та призначення

Працівника звільнили у зв'язку з закінченням строкового трудового договору під час хвороби!

У разі закінчення дії строкового трудового договору:

► він припиняється в обумовлений строк (заява працівника не потрібна) на підставі п. 2 ч. 1 ст. 36 КЗпП;

► **заборонено** припинення дії строкових трудових договорів з працівниками, які перебувають **у відпустці по вагітності; мають дітей до 3-х (6-ти) років; самотні матері які мають дітей до 14 років чи з інвалідністю;**

► **в інших випадках - можливе звільнення на підставі п.2 ч. 1 ст. 36 КЗпП під час тимчасової непрацездатності.**

Коли звільняти й як бути з лікарняним?

- 1.** Роботодавець має звільнити працівника в останній день роботи за строковим трудовим договором.
- 2.** У день звільнення необхідно провести остаточні розрахунки з працівником.
- 3.** У разі відсутності працівника на роботі роботодавець має направити йому рекомендований лист з копією наказу про звільнення та письмове повідомлення про виплати чи іншим способом (якщо це обумовлено трудовим договором).
- 4.** Після надходження ЛН (статус "Готовий до сплати") скласти протокол і заяву-розрахунок на фінансування.
- 5.** Оплаті підлягають за рахунок роботодавця перші 5 днів (до дня звільнення включно), з 6-го дня - Фонд.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Якими нормативами керуємося під час визначення страхового стажу?

Страховий стаж обчислюється за даними реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, у тому числі за даними про трудову діяльність працівників, внесеними відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", а за періоди, за які не внесені дані до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, - у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше. **ч. 2 ст. 21 Закону № 1105**

Держреєстр - з 01.01.2011 + ТК (31.12.2010)

+ Закон України Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 23.09.1999 № 1105-XIV:

Період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими видами соціального страхування, крім пенсій усіх видів (за винятком пенсії по інвалідності), включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску (абз. 2 ч. 1 ст. 21 Закону).

Закон України Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням від 18.01.2001 № 2240-III.

+ Правила обчислення загального трудового стажу для призначення працівникам допомоги по тимчасовій непрацездатності, затверджених постановою КМУ від 19.10.1998 р. **№ 1658** - для періодів до **27.01.2001**

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Якими нормативами керуємося під час визначення страхового стажу?

2. Страховий стаж обчислюється **за даними реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування**, у тому числі за даними про трудову діяльність працівників, внесеними відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування", **а за періоди, за які не внесені дані до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, - у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше.**

ч. 2 ст. 21 Закону № 1105

3. Страховий стаж обчислюється в місяцях. Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків менша, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу за формулою:

$$\text{ТП} = \text{Св} : \text{В},$$

де ТП - тривалість періоду, що зараховується до страхового стажу та визначається у місяцях;

Св - сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сплаченого за відповідний місяць;

В - мінімальний розмір страхового внеску за відповідний місяць

ч. 3 ст. 21 Закону № 1105

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Загального трудового стажу немає з 2001 року!

До 27.01.2001 до загального трудового стажу згідно з Правилами № 1658 включаються також:

- служба у ЗСУ, Національній гвардії, Прикордонних військах, СБУ, МВС, цивільної оборони, внутрішніх справ;
- час перебування на альтернативній (невійськовій) службі;
- час перебування на службі в митних органах;
- період одержання допомоги (в тому числі матеріальної) по безробіттю відповідно до Закону;
- час догляду одному з батьків за потерпілою дитиною внаслідок ЧАЕС до досягнення нею віку 12 років;
- час відпусток у зв'язку з вагітністю та пологами, частково оплачуваної відпустки по догляду за дитиною до 3-х років і відпустки без збереження зарплати медвисновком до 6 років;
- час навчання у ПТЗО;
- час оплаченого вимушеного прогулу;
- час, протягом якого громадянин не працював у зв'язку з незаконним відстороненням від роботи (посади).

Трудова книжка містить періоди перебування у трудових відносинах + періодів практики учнів + періоди навчання

Періоди трудової діяльності в ТК ≠ страховому стажу для ЛН ≠ страховому пенсійному стажу

З 27.01.2001 до страхового стажу зараховуються період, за які сплачувався страховий внесок

З 01.01.2011 до страхового стажу потрапляють ті періоди, за які сплачений мінімальний страховий внесок; якщо менше - пропорційно + періоди з абз. 2 ч. 1 ст. 21 Закону № 1105
З 01.01.2011 стаж рахуємо за даними Держреєстру

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Чи можна визначати страховий стаж по трудовій книжці?

Трудова книжка містить періоди передування в трудових відносинах + періоди навчання до початку роботи + періоди виробничої практики і стажування учнів і студентів.

До страхового стажу потрапляють тільки періоди, за який сплачений страховий внесок - залежно від його розміру.

Не потрапляють в стаж періоди, за які взагалі не сплачувалися страхові внески:

- ▶ **періоди відпусток без збереження зарплати, у тому числі по догляду за дитиною від 3 до 6 років);**
- ▶ **неоплачувана непрацездатність;**
- ▶ **прогули, неоплачувані простої, інші неявки з нез'ясованих причин;**
- ▶ **звільнення від роботи відповідно до законодавства без збереження зарплати.**

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Страховий стаж = довідки з Реєстру застрахованих осіб + трудова книжка

З 01.01.2016 Страховий стаж для ЛН = Страховому пенсійному стажу.

Включаються періоди (за умови сплати внесків):

- підприємницької і незалежної діяльності;
- отримання непрацюючою жінкою допомоги при народженні дитини;
- періоди військової служби;
- періоди виконання робіт (надання послуг) за ЦПД.

Страховий стаж для ЛН визначають на підставі:

- ▶ додатку 9 до Положення про Реєстр застрахованих осіб;
- ▶ форми № ОК-7.

За період до 01.01.2011 враховуємо відомості з трудової книжки.

Перевіряємо за даними трудової книжки і відомостями з Держреєстру:

▶ **З 01.01.2011 по 31.12.2015** не повинен включатися до страхового стажу для ЛН - **період виплати непрацюючій жінці допомоги при народженні дитини.**

▶ **До 31.12.2010** - якщо рахується страховий стаж для ЛН за трудовою книжкою - не враховується місяці, за які взагалі не сплачувалися страхові внески починаючи з 28.01.2001.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Як рахувати стаж для працівників з нефіксованим робочим часом?

Трудовий договір з нефіксованим робочим часом - це особливий вид трудового договору, умовами якого не встановлено конкретний час виконання роботи, обов'язок працівника виконувати яку виникає виключно у разі надання роботодавцем передбаченої цим трудовим договором роботи без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно, але з дотриманням умов оплати праці, передбачених цією статтею.

Якщо працівник протягом календарного місяця виконував роботу менше 32 годин, йому повинна бути виплачена **заробітна плата не менше ніж за 32 години робочого часу** відповідно до умов оплати праці, визначених трудовим договором.

ст. 21-1 КЗпП у редакції Закону України від 18.07.2022 № 2421-IX діє з 10.08.2022

При нарахуванні заробітної плати (доходів) працівникам, які працюють за трудовим договором з нефіксованим робочим часом, **ставка єдиного внеску, встановлена цією частиною, застосовується до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру.**

абз. 4 ч. 5 ст. 8 Закону про ЄСВ

1.Посадовий оклад у вересні - 6500 грн., годинна ставка - 36,93 грн. За 32 години нараховано: $36,93 \text{ грн} \times 32 = 1181,76 \text{ грн.}$

Стаж за вересень: $1181,76/6500 = 0,18$ місяця

2.Посадовий оклад у вересні - 4195 грн., годинна ставка - 23,84 грн. За 82 години нараховано: $23,84 \text{ грн} \times 90 = 2145,60 \text{ грн.}$

Доплата до МЗП: $(6500 / 176 \times 90) - 2145,60 = 1178,26 \text{ грн}$

Стаж за вересень: $(2145,76 + 1178,26)/6500 = 0,51$ місяця

3.Оклад у жовтні - 6700 грн., годинна ставка - 39,88 грн. За 120 години нараховано: $39,88 \text{ грн} \times 120 = 4785,60 \text{ грн.}$

Стаж за вересень: $4785,60/6700 = 0,71$ місяця

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Як рахувати страховий стаж за останні 12 місяців: брати з початку року за додатком 9?

<...> Застраховані особи, які протягом **12 місяців перед настанням страхового випадку** за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше шести місяців, мають право на матеріальне забезпечення відповідно до цього Закону в таких розмірах:

1) допомога по тимчасовій непрацездатності - виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але **не більше за розмір допомоги, обчислений із мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку;**

2) допомога по вагітності та пологах - виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але **не більше за розмір допомоги, обчислений із двократного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку**

ч. 4 ст. 19 Закону № 1105

Під час підрахунку стажу за 12 місяців перед настанням страхового випадку:

- ▶ беруться повні 12 місяців перед місяцем настання страхового випадку;
- ▶ **не можна брати стаж за звітний рік з додатку 9;**
- ▶ підраховуємо частки стажу за 12 місяців (з 2 знаками після коми);
- ▶ отримали 6,01 за 12 місяців **є 6 місяців страхового стажу;**
- ▶ отримали в підсумку 5,99 - застосовуємо обмеження.

ВИСНОВКИ:

1. Страховий стаж рахуємо за додатком № 9 і формою ОК-7.
2. Підсумок за місяці звітного року не можемо використовувати замість підрахунку.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Середній зарібок не зберігається з 19.07.2022: чи буде страховий стаж?

Варіант 1. Середній зарібок зберігається до 18.07.2022 відповідно до ч. 3 ст. 119 КЗпП.

Страховий стаж рахується за місцем роботи та за місцем військової служби (з 01.01.2016).

Наявний страховий стаж визначається виключно за даними Держреєстру.

Варіант 2. Середній зарібок не зберігається з 19.07.2022 відповідно до ч. 3 ст. 119 КЗпП.

Страховий стаж рахується тільки за місцем військової служби (з 01.01.2016).

Наявний страховий стаж визначається виключно за даними Держреєстру.

До страхового стажу прирівнюється трудовий стаж, набутий працівником за час роботи на умовах трудового договору (контракту) до набрання чинності Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням", а також періоди, **починаючи з 1 січня 2016 року, протягом яких особа не підлягала страхуванню за цим Законом, але нею або роботодавцем за неї сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування** відповідно до Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування"

ч. 4 ст. 21 Закону № 1105 діє з 01.01.2016

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Є борг з ЄСВ за квітень-вересень: чи можна оплатити ЛН за вересень?

1. Страховий стаж - період (строк), протягом якого особа **підлягала страхуванню** у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та **за який щомісяця сплачено нею та роботодавцем або нею страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок**, крім випадків, передбачених абзацом другим цієї частини.

<...>

3. Страховий стаж обчислюється в місяцях. Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків менша, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу за формулою:

$$TP = C_v : B$$

Сума сплаченого ЄСВ / Мінімальний страховий внесок

Дохід, на який нараховуваний ЄСВ / МЗП

ст. 21 Закону № 1105

Якщо за квітень- серпень 2022 не сплачений ЄСВ:

- 1) подання звітності (додатку Д1 Податкового розрахунку за 2 і 3 квартал 2022) не гарантує наявності страхового стажу;
- 2) страхового стажу для лікарняних і пенсії **не буде - доки ЄСВ не буде сплачений за ці періоди і не буде відмітки про це у Реєстрі застрахованих осіб ;**
- 3) за всі місяці, за які не сплачений ЄСВ **стаж буде "0"** .

Чи можна оплатити листок непрацездатності за жовтень 2022 за наявності такого боргу?

1. Працівник як застрахована особа має право на оплату ЛН.
2. Для обчислення середньої зарплати для оплати ЛН беруть заробіток, який включений у звітність з ЄСВ (Податковий розрахунок)б що подається до ДПС (п. 32 Порядку № 1266).
3. Треба контролювати наявність 6 місяців стажу за 12 місяців.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Нові обмеження розміру лікарняних з 01.10.2022

<...> Застраховані особи, які протягом **12 місяців перед настанням страхового випадку** за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше шести місяців, мають право на матеріальне забезпечення відповідно до цього Закону в таких розмірах:

1) допомога по тимчасовій непрацездатності - виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але **не більше за розмір допомоги, обчислений із мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку;** *ч. 4 ст. 19 Закону № 1105*

МЗП з 01.10.2022 - 6700 грн.

Якщо немає 6-ти місяців стажу за останні 12 місяців:

- 1)** обчислюємо середню зарплату відповідно до Порядку № 100;
- 2)** знаходимо розмір денної виплати з урахуванням страхового стажу;
- 3)** якщо немає 6-тимісячного стажу - застосовуємо обмеження денної виплати для ЛН: **6 700 грн / 30,44 = 220,11 грн.**

3. Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною або хворим членом сім'ї) **в розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску**, з якої сплачувалися страхові внески до Фонду.

ч. 3 ст. 24 Закону № 1105

МЗП з 01.10.2022 - 6700 грн.

Максимальна база нарахування ЄСВ - 100 500 грн.

- 1.** З 1 жовтня 2022 - не можна включати більшу суму до заробітку місяця розрахункового періоду.
- 2.** Не може бути нараховано за місяць суму лікарняних, що перевищує 100 500 грн.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Нові обмеження розміру декретних з 01.10.2022?

Застраховані особи, які протягом **12 місяців перед настанням страхового випадку** за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше шести місяців, мають право на матеріальне забезпечення відповідно до цього Закону в таких розмірах:

<...> **2) допомога по вагітності та пологах** - виходячи з нарахованої заробітної плати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але не більше за розмір допомоги, обчислений із двократного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку

ч. 4 ст. 19 Закону № 1105

МЗП з 01.10.2022 - 6700 грн.

Якщо немає 6-ти місяців стажу за останні 12 місяців - застосовуємо обмеження денної виплати для декретних:

$(6\,700 \text{ грн} \times 2) / 30,44 = 440,21 \text{ грн.}$

2. Сума допомоги по вагітності та пологах у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися страхові внески до Фонду, та **не може бути меншою за розмір допомоги, обчислений із мінімальної заробітної плати**, встановленої на час настання страхового випадку.

ч. 2 ст. 26 Закону № 1105

МЗП з 01.10.2022 - 6700 грн.

1. Гарантована денна виплата декретних за основним місцем роботи: **6 700 грн / 30,44 = 220,11 грн.**

2. На роботі за сумісництвом дана гарантія не діє.

3. Не може бути нараховано за місяць суму декретних, що перевищує 100 500 грн.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Працівник з березня 2022 був відпустках без збереження зарплати: чи обмежувати розмір лікарняних?

Страховий випадок настав у жовтні 2022 року. 3 березня по вересень 2022 була відпустка без збереження зарплати - 7 повних місяців.

Розрахунковий період: жовтень 2021 - вересень 2022.

Чи є 6 місяців розрахункового періоду? -
Визначаємо за даними Держреєстру (додаток 9, форма № ОК-7):

- рахуємо повні чи частки місяців за 12 місяців перед настанням страхового випадку;
- підсумовуємо за 12 місяців: є 6 місяців чи ні?

Чому не можна заст осуват и обмеження - якщо у працівника 7 місяців підряд не було зарплат и й не сплачувався за нього ЄСВ?

1. Страховий стаж враховує сплату ЄСВ з усіх місць роботи (діяльності).
2. В страховий стаж включають зароблені частки:
 - на роботі за сумісництвом;
 - за договорами ЦПД;
 - у разі здійснення підприємницької чи незалежної діяльності;
 - у разі військової служби з отриманням грошового забезпечення (з нарахуванням ЄСВ).

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Прийняли на роботу 14 березня 2022, а з 1 квітня по 30 вересня 2022 - відпустка без збереження зарплати, хвороба у жовтні: який розрахунковий період?

26. Якщо застрахована особа перебувала у трудових відносинах менше 12 календарних місяців за останнім основним місцем роботи, розрахунковий період визначається за фактично відпрацьовані календарні місяці (з першого до першого числа). Порядок №1266

27. У разі коли застрахована особа перебувала у трудових відносинах менше ніж календарний місяць за останнім основним місцем роботи, розрахунковий період визначається за фактично відпрацьований час (календарні дні) перед настанням страхового випадку.

Розрахунковий період: квітень 2022 - вересень 2022.

1. Місяці відпустки без збереження зарплати виключаються з розрахункового періоду.

2. Немає заробітку в розрахунковому періоді.

28. Якщо у розрахунковому періоді перед настанням страхового випадку застрахована особа з поважних причин не мала заробітку або страховий випадок настав у перший день роботи (для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності<...>), **середня заробітна плата визначається виходячи з тарифної ставки (посадового окладу) або її частини**, встановленої на день настання страхового випадку. Порядок №1266

Варіант 1. Посадовий оклад працівника - 15 000 грн., повна зайнятість:

Середня зарплата: $15\,000 / 30,44 = 492,77$ грн

Варіант 2. Посадовий оклад працівника - 15 000 грн., неповна зайнятість (0.5):

Середня зарплата: $(15\,000 \times 0,5) / 30,44 = 246,39$ грн

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Жінка приступила до роботи 26.09.2022 після відпустки до 3 років, у жовтні захворіла дитина: як рахувати середній заробіток?

25. Розрахунковим періодом, за який обчислюється середня заробітна плата, є **12 календарних місяців** перебування у трудових відносинах (з першого до першого числа) за останнім основним місцем роботи застрахованої особи, що передують місяцю, в якому настав страховий випадок; для осіб, у яких через деякий час погіршився стан здоров'я у зв'язку з раніше отриманим ушкодженням здоров'я внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, - перед настанням тимчасової непрацездатності..<...> **Порядок № 1266**

3. <...> у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, - тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати (далі - поважні причини). Місяці розрахункового періоду (з першого до першого числа), в яких застрахована особа не працювала з поважних причин, виключаються з розрахункового періоду..<...> **Порядок № 1266**

1. Розрахунковий період: жовтень 2021 - вересень 2022.
2. З розрахункового періоду виключається період по 25.09.2022 (включно).
3. У розрахунковому періоді залишається 5 к. дн. (з 26 по 30 вересня).
4. Середня зарплата = Заробіток за 5 к. дн. вересня / 5 к. дн. Страховий стаж 6 місяців за останні 12 є.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

У серпні 2022 весь місяць була відпустка без збереження зарплати й нарахована премія: чи враховувати її під час розрахунку лікарняних?

1. Місяці розрахункового періоду (з першого до першого числа), в яких застрахована особа не працювала з поважних причин, виключаються з розрахункового періоду <...>. п. 3 Порядку № 1266

2. Суми премій включаються до тих місяців, у яких вони нараховані й на них нарахований ЄСВ.

3. Якщо виключається місяць повністю - не враховуються усі виплати, нараховані за цей місяць: допомога на оздоровлення; одноразова премія, виробнича премія за квартал чи за минулий місяць.

4. Для врахування премії чи допомоги у місяці розрахункового періоду мають бути відпрацьовані робочі дні. Немає пропорційного врахування премій.

Фонд соцстраху:

Для врахування премій (одноразових і виробничого характеру) у повному розмірі має бути відпрацьований хоча б 1 робочий день.

Приклад 1. Серпень 2022 є місяцем розрахункового періоду. У серпні був відпрацьований 1 робочий день (01.08.2022) і нарахована: зарплата за 1 день - 500 грн. і премія за 2 квартал 2022 - 12 000 грн.

До серпня включаємо 1 к. дн. і всю суму - 12 500 грн.

Приклад 2. Серпень 2022 є місяцем розрахункового періоду. У серпні не було відпрацьованих робочих днів, але нарахована премія за 2 квартал 2022 - 12 000 грн.

З розрахункового періоду виключаємо повністю серпень 2022 і квартальну премію - теж не враховуємо.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Жінка приступила до роботи 03.10.2022 після відпустки до 6 років, у жовтні захворіла: який оклад брати для розрахунку середньої зарплати?

25. Розрахунковим періодом, за який обчислюється середня заробітна плата, є 12 календарних місяців перебування у трудових відносинах (з першого до першого числа) за останнім основним місцем роботи застрахованої особи, що передують місяцю, в якому настав страховий випадок; для осіб, у яких через деякий час погіршився стан здоров'я у зв'язку з раніше отриманим ушкодженням здоров'я внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, - перед настанням тимчасової непрацездатності..<...> **Порядок № 1266**

3. <...> у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, - тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати (далі - поважні причини). Місяці розрахункового періоду (з першого до першого числа), в яких застрахована особа не працювала з поважних причин, виключаються з розрахункового періоду..<...> **Порядок № 1266**

1. Розрахунковий період: жовтень 2021 - вересень 2022.

2. З розрахункового періоду виключається усі місяці відпустки по догляду за дитиною до 6 років (вересень - теж). Немає заробітку у розрахунковому періоді.

3. Середня зарплата = Оклад у штатному розписі / 30,44 дн (п. 28 Порядку № 1266).

4. Немає 6 місяців стажу за останні 12. Застосовуємо обмеження денної виплати - 220,11 грн.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Надійшов листок непрацездатності мобілізованого працівника: чи оплачувати?

Стаття 22. Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та тривалість її виплати

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу), у разі настання в неї одного з таких страхових випадків **Закон № 1105**

1. Немає втрати заробітку - не призначається матеріальне забезпечення, яке компенсує його втрату.

2. Фонд: ця норма стосується періодів: відпусток без збереження зарплати, простою й інших випадків, коли оплата не залежить від присутності на роботі.

ВАРІАНТ 1. Мобілізованому працівнику зберігали середній заробіток.

1. Збереження середнього заробітку відбувалось, але працівник був тимчасово увільнений на роботи.

2. Нарахування середнього заробітку не залежить від непрацездатності працівника.

3. Втрати заробітку немає - лікарняні не нараховуються.

ВАРІАНТ 2. Мобілізованому працівнику не зберігали середній заробіток.

1. Працівнику не гарантовані виплати у періоді увільнення.

2. Втрати заробітку немає - лікарняні не нараховуються.

3. За місцем військової служби - нараховується грошове забезпечення.

2. Визначення страхового стажу та обчислення лікарняних

Загублений лікарняний знайшовся через рік: чи можемо оплатити?

Матеріальне забезпечення, передбачене цим Законом, виплачується у разі, якщо звернення за його призначенням надійшло не пізніше дванадцяти календарних місяців з дня відновлення працездатності, встановлення інвалідності, закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, смерті застрахованої особи або члена сім'ї, який перебував на її утриманні. ч. 5 ст. 32 Закону № 1105

ФОНД:

Необхідно передати листок непрацездатності своєму роботодавцю і зробити це потрібно **упродовж не більш ніж 12 місяців з дня відновлення працездатності.**

Умова 1 - Не має значення, чи працює ця особа в установі (на підприємстві) на момент подання ЛН для оплати.

Умова 2 - На момент настання страхового випадку фізособа має бути застрахованою особою (працівником).

Умова 3 - ЛН розглядає комісія з соціального страхування й перевіряє, чи минуло 12 місяців після закінчення страхового випадку.

Умова 4 - Страховий стаж рахують на момент настання страхового випадку. Середню зарплату для лікарняних - теж

Умова 5 - Якщо є дні, що оплачуються за рахунок Фонду, оформлюється заява-розрахунок на фінансування.

Умова 6 - З нарахованої суми лікарняних утримується ПДФО (ознака доходу "127"), військовий збір, ЄСВ - немає.

II. Звітність з ЄСВ і ПДФО: новації та особливості заповнення

Лістрова Світлана
незалежний експерт

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Оновлена форма Податкового розрахунку - зі звітності за 4 квартал 2022

Наказом від 04.07.2022 р. №189 Мінфін виклав у новій редакції форму Податкового розрахунку, яка чинна з **9 серпня**.

Вперше звітувати за новою формою потрібно буде за **підсумками IV кварталу 2022 року**. Зміни такі (з урахуванням наказу Мінфіну від 25.07.2022 р. № 215):

► у **р. 1.6, 2.6 і 3.7** вказуватиметься сума нарахованої зарплати і сума ЄСВ за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до ЗСУ, які не отримували з 24.02.2022 доходи у вигляді грошового забезпечення у період мобілізації (заповнюють ФОПи 2 та 3 групи ЄП, юрособи 3 група ЄП). Також для коригування доходу і ЄСВ цим категоріям призначені нові рядки 4.4 і 6.4;

► у розділі II додатку 4 ДФ додано рядки для відображення доходів від продажу сільськогосподарської продукції;

► у Додатку 1 до Порядку № 4 «Таблиця відповідності кодів категорій застрахованих осіб та кодів бази нарахування і розмірів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» доповнено новими категоріями застрахованих осіб:

75 - добровольці ДФТГ (22%);

76 - відшкодування ЄСВ за ЄП (22%) - ;

77 - відшкодування ЄСВ за осіб без інвалідності УТОГ і УТОС (5,3%);

78 - відшкодування ЄСВ за осіб з інвалідністю ГО (5,5%);

79 - відшкодування ЄСВ за осіб з інвалідністю УТОГ і УТОС (5,3%);

80 - відшкодування ЄСВ за осіб з інвалідністю ГО(5,3%)

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Нові коди категорій застрахованих осіб у Податковому розрахунку

75 - Сума нарахованої середньої зарплати громадяни України, які відповідають вимогам, затвердженим Положенням про добровольчі формування територіальних громад, пройшли медичний, професійний та психологічний відбір і підписали контракт добровольця територіальної оборони.

З 24.02.2022 для платників, зазначених у пункті 1 (крім абзацу сьомого) частини першої статті 4 Закону, розмір єдиного внеску встановлюється відповідно - 22%.

1. Середній заробіток добровольцям тероборони раніше відображали з кодом категорії 30 - "1".

2. Тепер має бути - "75".

3. Немає підстав змінювати код категорії 30 за попередні періоди починаючи з 24.02.2022.

76 - сума нарахованої зарплати найманим працівникам, яких було призвано під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України, які не отримували доходів у вигляді грошового забезпечення у період мобілізації, визначеної Указом Президента України від 24 лютого 2022 року N 69/2022 "Про загальну мобілізацію" - Виплати, що відшкодовуються з бюджету в період з 24.02.2022 - розмір єдиного внеску - 22%.

9²⁰. Установити, що під час періоду мобілізації, визначеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року N 69/2022 "Про загальну мобілізацію", <...>, роботодавці - **платники єдиного податку, які обрали спрощену систему оподаткування - фізичні особи - підприємці, які належать до 2 та 3 груп платників єдиного податку, а також юридичні особи, які належать до 3 групи платників єдиного податку, мають право за власним рішенням не сплачувати єдиний внесок за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до ЗСУ.**

Суми єдиного внеску, нараховані та не сплачені роботодавцями, сплачуються за рахунок державного бюджету, крім періодів, у яких наймані працівники, отримували грошове забезпечення, з яких було сплачено єдиний внесок за рахунок держ. бюджету. **Закон № 2464**

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Які зміни відбулися в нарахуванні ЄСВ?

Наказом Мінфіну від 28.07.2022 р. № 216 внесено зміни до Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 20.04.2015 № 449 щодо:

1) нарахування та сплати ЄСВ платниками (ФОП і особи, що забезпечують себе роботою самостійно), які призвані на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, на весь строк їх військової служби та подання заяви для зазначених платників після звільнення з військової служби;

2) визначення бази нарахування ЄСВ для платників єдиного внеску резидента Дія Сіті.

Зміни діють з 02.09.2022

► з'явився новий додаток, в якому форма заяву, яку подають ФОП призвані з числа резервістів для виконання обов'язків платника ЄСВ.

Єдиний внесок, що був нарахований уповноваженою особою з таких виплат, сплачується демобілізованою або звільненою з військової служби особою протягом 180 календарних днів з першого дня її демобілізації або звільнення з військової служби, або після закінчення її лікування (реабілітації) без нарахування штрафних і фінансових санкцій.

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Як нараховувати ЄСВ, якщо у працівника з інвалідністю закінчилася дія довідки МСЕК?

Для можливості застосування платником пільгової ставки єдиного внеску (8,41%) необхідно підтвердити встановлення працівнику інвалідності.

Підтвердженням встановлення працівнику інвалідності є завірена копія довідки до акта огляду в медико-соціальній експертній комісії про встановлення групи інвалідності. Завірення копії довідки здійснюється безпосередньо платниками, зазначеними в абзацах другому - четвертому пункту 3 цього розділу цієї Інструкції.

Нарахування єдиного внеску в розмірах, визначених абзацами другим - четвертим п. 3 цього розділу цієї Інструкції, здійснюється з дати встановлення групи інвалідності (але не раніше одержання завіреної копії довідки до акта огляду в медико-соціальній експертній комісії) та закінчується датою припинення інвалідності. **пп. 5 п. 2 р. III Інструкції № 449**

201.04.01 “ЗІР”: Роботодавці - підприємства, установи і організації нараховують ЄСВ працюючим особам з інвалідністю на суми заробітної плати (доходу), допомоги з тимчасової непрацездатності та допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами:

► **у розмірі 8,41%** починаючи з дати встановлення групи інвалідності, але не раніше одержання роботодавцем завіреної копії довідки МСЕК, та закінчуючи датою скасування інвалідності на підставі рішення даної комісії(

► **у розмірі 22%** до дати одержання завіреної зазначеної довідки та після дати скасування інвалідності.

Якщо термін інвалідності закінчився під час дії воєнного стану, **інвалідність продовжується автоматично без перекомісії до кінця дії воєнного стану та 6 місяців після його припинення/скасування.**

постанова КМУ від 30.03.2022 № 390

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Як нараховувати ЄСВ, якщо працівнику встановлена чи скасована інвалідність?

Приклад 1. Працівник надав довідку МСЕК 26.09.2022, інвалідність встановлена 05.07.2022.

Роботодавець зробив і завірив копію довідки до акта огляду МСЕК про встановлення групи інвалідності до 25.09.2022.

Нарахування єдиного внеску:

- на зарплату за 17 робочих днів (з 1 по 25 число) - за ставкою 22%;
- на зарплату за 5 робочих днів (з 26 по 30 число) - за ставкою 8,41%;
- вимога щодо мінімальної бази ЄСВ не застосовується.

Приклад 2. У працівника закінчилася дія довідки МСЕК (чи скасована) 27.09.2022.

Інструкція № 449 вимагає надати нову довідку - інакше підстав для пільгової ставки (8,41%) немає.

Нарахування єдиного внеску:

- на зарплату за 20 робочих днів (з 1 по 27 число) - за ставкою 8,41%;
- на зарплату за 2 робочих днів (з 28 по 30 число) - за ставкою 22%;
- **має бути дотримано** вимоги щодо мінімальної бази ЄСВ на рівні МЗП.

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Чи потрібно донараховувати ЄСВ, якщо у липні нараховано менше МЗП?

У разі якщо база нарахування єдиного внеску не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума єдиного внеску розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки єдиного внеску.

При нарахуванні заробітної плати (доходів) фізичним особам з джерел не за основним місцем роботи ставка єдиного внеску, встановлена цією частиною, застосовується до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру.

абз. 2 і 3 ч. 5 ст. 8 Закону про ЄСВ

Приклад 3. Середньоденна зарплата мобілізованого працівника - 320,50 грн.

У липні 2022 нараховували середній зарбіток за 12 робочих днів) (з 1 по 18 липня включно):
320,50 грн x 12 р.дн. = 3 846 грн.

З 19.07.2022 середній зарбіток не зберігаємо.

Нарахований дохід < МЗП (6 500 грн):

- визначаємо суму різниці:
 $6\,500 - 3\,846 = 2\,654$ грн. (КТН - 13 у Д1);
- **донараховуємо ЄСВ:** $2\,654 \times 22\% = 583,33$ грн.

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Як нараховувати ЄСВ на зарплату працівників з нефіксованим робочим часом?

Трудовий договір з нефіксованим робочим часом - це особливий вид трудового договору, умовами якого не встановлено конкретний час виконання роботи, обов'язок працівника виконувати яку виникає виключно у разі надання роботодавцем передбаченої цим трудовим договором роботи без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно, але з дотриманням умов оплати праці, передбачених цією статтею.

ст. 21-1 КЗпП у редакції Закону України від 18.07.2022 № 2421-ІХ діє з 10.08.2022

При нарахуванні заробітної плати (доходів) працівникам, які працюють за трудовим договором з нефіксованим робочим часом, **ставка єдиного внеску, встановлена цією частиною, застосовується до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру.**

абз. 4 ч. 5 ст. 8 Закону про ЄСВ

У трудовому договорі має бути чітко прописано, що це трудовий договір з нефіксованим робочим часом, укладений відповідно до ст. 21-1 КЗпП.

Мінімальний страховий внесок:

у вересні - 1430 грн.; у жовтні - 1474 грн.

1. Посадовий оклад у жовтні - 6500 грн., годинна ставка - 38,69 грн. За 32 години нараховано: $38,69 \text{ грн} \times 32 = 1238,08 \text{ грн}$.

Доплата до МЗП: $(6700 / 168 \times 32) - 1238,08 = 38,11 \text{ грн}$

Нарахований ЄСВ: $(1238,08 + 38,11) \times 22\% = \mathbf{280,76 \text{ грн}}$.

2. Оклад у жовтні - 6700 грн., годинна ставка - 39,88 грн. За 120 години нараховано: $39,88 \text{ грн} \times 120 = 4785,60 \text{ грн}$.

Нарахований ЄСВ: $4785,60 \times 22\% = \mathbf{1052,83 \text{ місяця}}$

3. Посадовий оклад у вересні - 4195 грн., годинна ставка - 23,84 грн. За 82 год. нараховано: $23,84 \text{ грн} \times 90 = 2145,60 \text{ грн}$.

Доплата до МЗП: $(6500 / 176 \times 90) - 2145,60 = 1178,26 \text{ грн}$

Нарахований ЄСВ: $(2145,60 + 1178,26) \times 22\% = \mathbf{731,25 \text{ грн}}$.

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Педагогу нараховали компенсацію без звільнення (24 к.дн. відгуляв): чи буде ЄСВ?

До 18.07.2022 (включно) щорічну основну відпустку надавали лише 24 к.дн.

У педагога щорічна основна відпустка - 56 к.дн.

Після 19.07.2022 педагоги могли:

- 1) взяти решту 32 к.дн. щорічної відпустки** (56 - 24);
- 2) використати решту щорічної основної відпустки за поточний рік під час канікул** протягом навчального року;
- 3) написати заяву на ім'я керівника з проханням надати компенсацію за невикористані 32 к.дн. щорічної відпустки.**

Приклад 4. Педагог написав заяву про надання компенсації за невикористані дні щорічної основної відпустки у жовтні 2022.

- 1.** Він використав 24 к.дн. щорічної відпустки за поточний робочий рік - має право на отримання компенсації за решту 32 кдн відпустки (ч. 3 ст. 24 Закону про відпустки).
- 2.** Дата події для розрахунку середньої зарплати і компенсації - дата видання наказу.
- 3.** З суми компенсації утримуємо ПДФО військовий збір і нараховуємо ЄСВ.
- 4.** Суму компенсації не враховуємо під час обчислення СЗ за Порядком № 100.
- 5.** Для середньої для лікарняних - враховуємо.

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Працівник звільнився і після звільнення надав лікарняний: чи робити перерахунок компенсації й чи нараховувати на неї ЄСВ?

1. Якщо страховий випадок почався до звільнення працівника - він має право на оплату листка непрацездатності незалежно від дати звільнення

2. Роботодавець оплачує перші 5 днів непрацездатності - включаючи день звільнення. Фонд фінансує оплату допомоги по непрацездатності - з 6-го дня і до закінчення страхового випадку.

3. Нарховані після звільнення працівника лікарняні не є базою для нарахування ЄСВ

4. Якщо суми лікарняних нараховані за місяці розрахункового періоду для обчислення компенсації при звільненні - перерахунок.

Приклад 5. Працівника звільнено за ст.38 КЗпП за власним бажанням 03.10.2022.

1. На дату звільнення проведено всі розрахунки та виплати, виплачена компенсація за 10 днів невикористаної відпустки.

2. 11 жовтня був закритий ЛН за період з 29 вересня по 11 жовтня і 19.10 він набув статусу "Готовий до сплати".

3. Перші 5 днів (з 29 по 03 вересня) за рахунок роботодавця. Решта з 4 по 11 жовтня - Фонд.

4. Перерахунок компенсації з урахуванням вересневих лікарняних.

5. ЄСВ не нараховуємо на суми лікарняних і компенсації, нарахованих після звільнення, .

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Підприємство оплатило проживання працівникам чи видало продуктові набори: чи буде ЄСВ?

1. Комунальне (державне) підприємство оплачує проживання працівників, які виїхали з районів бойових дій і продовжують працювати.
2. Комунальне (державне) підприємство видає продуктові набори працівникам, які опинилися на окупованих територіях чи перебувають у зоні бойових дій і продовжують працювати.

Це можливо у разі, коли це витрати в рамках бюджетної програми.

Законодавство не передбачає звільнення від утримання податків та зборів.

ПКУ: У разі надання продуктових наборів працівникам застосувати можуть норми пп. “в” пп. 165.1.54 ПКУ щодо звільнення від оподаткування благодійної допомоги, наданої на користь фізичних осіб, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, в яких проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв’язку з проведенням бойових дій - тільки благодійні організації.

Інструкція № 449 + п. 2.3.4 Інструкції № 5:

До інших заохочувальних і компенсаційних виплат у складі заробітної плати належать виплати соціального характеру у грошовій і натуральній формі такі які мають індивідуальний характер: оплата квартири та найманого житла, гуртожитків, товарів, продуктових замовлень, ... у випадках, не передбачених чинним законодавством).

Нецільова матдопомога: через сімейні обставини, на лікування, оздоровлення дітей, поховання...

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Переплатили відпускні у липні: чи можна відрахувати зайву суму в жовтні й сторнувати ЄСВ??

1. Потрібно визначитися: це лічильна помилка, в розрахунку невірне застосування нормативних актів чи надані зайві дні відпустки?

2. Роботодавець вправі відрахувати зайві кошти (20% суми до виплати) за дотримання двох умов:

1) допущена лічильна помилка;

2) наказ про відрахування виданий не пізніше місячного терміну з дня виплати зайвої суми (ч. 2 ст. 127 КЗпП).

3. Якщо місячний строк минув і не було лічильної помилки - працівник може повернути кошти тільки добровільно.

4. Якщо місячний строк минув - суд не допоможе.

Приклад 6. Працівника прийняли на роботу 15.03.2022 і у липні надалі щорічну основну відпустку - 24 к.дн. помилково.

Виявили у жовтні - врахувати під час надання чергової щорічної відпустки.

Приклад 7. Працівнику помилково оплатили у липні 2 робочі дні і ті самі дні як відпустка.

Це лічильна помилка, але відрахувати зайву суму - тільки якщо не минув місяць.

Приклад 8. Невірно враховані сумі премій.
Не лічильна помилка - тільки добровільно.

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Коли нараховувати ЄСВ за договорами ЦПХ: у місяці нарахування доходу чи в місяці його виплати?

1. Обчислення єдиного внеску здійснюється **на підставі бухгалтерських та інших документів**, відповідно до яких провадиться нарахування (обчислення) або які **підтверджують нарахування (обчислення) виплат (доходу)**, на які відповідно до цього Закону нараховується єдиний внесок.

ч. 2 ст. 9 Закону про ЄСВ

2. Для осіб, які працюють у сільському господарстві, зайняті на сезонних роботах, виконують роботи (надають послуги) за цивільно-правовими договорами, творчих працівників (архітекторів, художників, артистів, музикантів, композиторів, критиків, мистецтвознавців, письменників, кінематографістів), та інших осіб, які отримують заробітну плату (дохід) за виконану роботу (надані послуги), строк виконання яких перевищує календарний місяць, єдиний внесок нараховується на суму, що визначається шляхом ділення заробітної плати (доходу), виплаченої за результатами роботи, на кількість місяців, за які вона нарахована.

ч. 2 ст. 7 Закону про ЄСВ

Основні правила при нарахуванні (виплаті) доходу за ЦПД ЄСВ

1. Аванс за ЦПД, укладеним з фізособою - ЄСВ сплачується при виплаті.

2. **Нарахування винагороди за ЦПД за актом у бухобліку = нарахування ЄСВ.**

3. **У додатку Д1 показуємо у місяці нарахування доходу у бухобліку.**

4. **Нарахована винагорода за ЦПД за кілька місяців - кілька рядків у Д1.**

ПДФО і військовий збір:

1. Утримання - при нарахуванні винагороди, перерахування - при виплаті.

2. **У 4ДФ - у місяці нарахування (виплати).**

3. Оновлена форма Податкового розрахунку й воєнні нюанси нарахування ЄСВ

Коли нараховувати ЄСВ за договорами ЦПХ: у місяці нарахування доходу чи в місяці його виплати?

Приклад 9. Укладений договір ЦПХ з фізособою з 15.07.2022 по 21.10.2022 на суму - 22000 грн. За умовами договору раз може складатися проміжний акт. У серпні 2022 був оформлений акт на суму 10 000 грн, у жовтні 2022 на решту суми - 12 000 грн.

Нарахування ЄСВ - у місяці складення актів.

У додатку 1 Податкового розрахунку за 3 квартал 2022 відображаємо за серпень 2022:

два рядки за липень і серпень, у яких будуть однакові суми доходу: $10\,000 \text{ грн} : 2 = 5000 \text{ грн}$. і ЄСВ: $5000 \text{ грн.} \times 22\% = 1100 \text{ грн}$.

Так розподілімо і дохід нарахований, у жовтні.

Приклад 10. Укладений договір ЦПХ з фізособою з 15.07.2022 по 22.12.2022.

Передбачені авансові платежі у липні, вересні та жовтні - по 8 000 грн. Акт закритий у грудні 2022 на суму - 42 000 грн.

1. Авансові платежі за умовами договору ЦПХ - не відображаються у додатку Д1, але відображаються у 4ДФ як виплачений дохід.

2. При виплаті авансу за ЦПД (доходу) потрібно сплатити ПДФО військовий збір і ЄСВ.

3. У додатку Д1 за грудень 2022 показуємо всю суму у місяці нарахування доходу у бухобліку. Однаковий дохід за липень-грудень: $42\,000 \text{ грн} / 6 \text{ місяців} = 7\,000 \text{ грн}$, ЄСВ - 1540 грн.

4. У 4ДФ за грудень - нарахування доходу.

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Відпустка без збереження зарплати у Податковому розрахунку

Ситуація 1. Хоменко Віктор Петрович у відпустці без збереження зарплати з 12.09.2022. Нарахована зарплата за 7 робочих днів 2022 - 4 200 грн і лікарняні за 5 к. днів серпня 2022 - 3150 грн.

02	Звітний (податковий) період ⁵								2	0	2	2	3				3				3															
8	9	10							12	14			16				18				19			21	23	25										
									13	15			17								20			22	24											
	<...>																																			
	1			0	9	2	0	2	2					3	0		4	2	0	0	0	0									1	0				
Хоменко Віктор Петрович											1	9					4	2	0	0	0	0								9	2	4	0	0	0	0
2	9			0	8	2	0	2	2			5					3	1	5	0	0	0									1	0				
Хоменко Віктор Петрович																		3	1	5	0	0	0							6	9	3	0	0	0	0
	1	1	3	0	9	2	0	2	2																						1	0				
Хоменко Віктор Петрович																								2	3	0	0	0	0		5	0	6	0	0	0

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Відпустка без збереження зарплати у Податковому розрахунку

Ситуація 2. Працівник Сонько Семен Іванович перебував у відпустці без збереження зарплати з 01.08.2022 по 30.09.2022. Жодних нарахунків за цей період не було

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		2		2								
8	9	10			12	14		16				18			19			21	23	25								
					13	15		17							20			22	24									
	<...>																											
	1			0	8	2	0	2	2					3	1										1	0		
Сонько Семен Іванович											3	1														0	0	
02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		3		3								
8	9	10			12	14		16				18			19			21	23	25								
					13	15		17							20			22	24									
	<...>																											
	1			0	9	2	0	2	2					3	0											1	0	
Сонько Семен Іванович											3	0														0	0	

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Період призупинення трудових відносин: що й у якому додатку заповнюємо?

Ситуація 3. З Сокіл Галиною Петрівною (особа з інвалідністю) призупинено дію трудового з 15.08.2022: за 10 р. дн. серпня нарахована зарплата - 4 500 грн. весь вересень було призупинення дії ТД.

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		2		2																	
8	9	10				12	14			16						18				19					21	23	25										
						13	15			17										20					22	24											
	<...>																																				
	2			0	8	2	0	2	2					3	1			4	5	0	0	0	0								1	0					
Сокіл Галина Петрівна																		4	5	0	0	0	0							3	7	8	4	5	0	0	
02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		3		3																	
8	9	10				12	14			16						18				19					21	23	25										
						13	15			17										20					22	24											
	<...>																																				
	2			0	9	2	0	2	2					3	0																	1	0				
Сокіл Галина Петрівна																																0	0				

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

З 19.07.2022 не зберігаємо середній заробіток: які додатки заповнюємо за 3 квартал?

Ситуація 4. Мобілізованому працівнику Сокіл Валерій Сергійович збережено середній заробіток за період до 18.07.2022 (включно) у сумі 4 800 грн. З 19 липня 2022 середній заробіток не зберігається.

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	1		3		1		1																		
8	9	10	12	14	16						18	19						21	23	25																		
			13	15	17							20						22	24																			
	<...>																																					
4	7			0	7	2	0	2	2					3	1		4	8	0	0	0	0							1	0								
Сокіл Валерій Сергійович																4	8	0	0	0	0							1	0	5	6	0	0	0	0			
4	7	1	3	0	7	2	0	2	2																					1	0							
Сокіл Валерій Сергійович																																3	7	4	0	0	0	0

У додатку Д1 за серпень і вересень заповнюється тільки реквізит 14 без сум і всі інші несумові реквізити.

У додатку 4ДФ за липень 2022 середній заробіток мобілізованого працівника відображається як зарплата з ознакою доходу "101", за серпень і вересень 2022 дані про працівника не заповнюються.

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Мобілізовані працівники без заробітку - у звітності за 3 квартал 2022

Продовження ситуації 4. Мобілізованому працівнику не зберігали середній заробіток у серпні і вересні 2022. Немає підстав застосовувати код категорії ЗО 47 “Суми нарахованої середньої заробітної плати”

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		2		2					
8	9	10	12		14		16			18	19			21	23	25									
			13		15		17				20			22	24										
	<...>																								
1			0	8	2	0	2	2					3	1									1	0	
Сокіл Валерій Сергійович																							0	0	
02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		3		3					
8	9	10	12		14		16			18	19			21	23	25									
			13		15		17				20			22	24										
	<...>																								
1			0	9	2	0	2	2					3	0									1	0	
Сокіл Галина Петрівна																							0	0	

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Відображаємо середній заробіток мобілізованим педагогам у липні 2022

Ситуація 5. Мобілізованому працівнику (педагогу) Стожар Василю Івановичу у вересні 2022 збережено середній заробіток у сумі 8 200 грн. **Лист Мінекономіки від 16.08.2022 р. N 4711-06/59141-07**

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	1		3		1		1																	
8	9	10							12	14			16						18	19						21	23	25									
									13	15			17							20						22	24										
4	7			0	9	2	0	2	2					3	0		8	2	0	0	0	0								1	0						
Стожар Валерій Сергійович																	8	2	0	0	0	0								1	8	0	4	0	0	0	0

Гарантії педагогічним працівникам: У разі захворювання педагогічного чи науково-педагогічного працівника, яке тимчасово унеможливорює виконання ним посадових обов'язків і обмежує можливість перебування у колективі осіб, які навчаються, або тимчасового переведення за цих чи інших обставин на іншу роботу чи **проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період за таким працівником зберігається попередній середній заробіток**. У разі хвороби або каліцтва попередній середній заробіток виплачується до відновлення працездатності або встановлення інвалідності (ч. 2 ст. 57 Закону України “Про освіту” від 05.09.2017 N 2145-VIII).

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Середній заробіток добровольцю тероборони: як вказати в Податковому розрахунку?

Ситуація 6. Добровольцю тероборони Колос Дмитру Степановичу зберігали середній заробіток у вересні 2022. Нараховано середній заробіток - 6 160 грн. (280 грн x 22 р.дн.).

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		3		3																		
8	9	10	12		14		16				18	19				21	23	25																				
			13		15		17					20				22	24																					
		<...>																																				
7	5			0	9	2	0	2	2					3	0		6	1	6	0	0	0							1	0								
Колос Дмитро Степанович																	6	1	6	0	0	0					1	3	5	5	2	0	0	0				
7	5	1	3	0	9	2	0	2	2																					1	0							
Колос Дмитро Степанович																										3	4	0	0	0		7	4	8	0	0	0	

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Працівник з нефіксованим робочим часом: як показати у звітності?

Ситуація 7. З працівником Козаком Михайлом Івановичем укладений трудовий договір з нефіксованим робочим часом. Оклад - 5 005 грн. Протягом вересня 2022 відпрацьовано **16 годин**.

Годинна ставка: 5 005 грн. / 176 год. = 28,44 грн. **За 32 години:** 28,44 грн. x 32 год. = 910,08 грн.

Гарантія МЗП: (6500 грн. / 176 год.) x **32 год.** = **1181,82 грн.**

Доплата МЗП: 1181,82 грн. - 910,08 грн. = 271,74 грн. (ст. 21-1 + 94 КЗпП).

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2	3		3				3												
8	9	10				12	14		16				18	19				21	23	25													
						13	15		17					20				22	24														
		<...>																															
1			0	9	2	0	2	2				3	0		1	1	8	1	8	2									1	1			
Козак Михайло Іванович															1	1	8	1	8	2							2	6	0	0	0	0	0

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Працівник хворів більше 2 місяців і не було нарахувань: чи потрібно заповнювати додаток Д1 за ці місяці?

Ситуація 8. Працівниці Калині Олені Петрівні у вересні 2022 нараховані лікарняні за 31 к.дн. серпня 2022 - 8400 грн, вона продовжує хворіти, але ЛН за вересень ще не закритий.

Дні тимчасової непрацездатності проставляють у місяці нарахування лікарняних.

02	Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		3						3							
8	9	10							12			14		16						18	19						21	23	25		
									13			15		17							20						22	24			
	1			0	9	2	0	2	2				3	0											1	0					
Колос Дмитро Степанович																									0	0					
2	9			0	8	2	0	2	2		3	1				8	4	0	0	0	0					1	0				
Колос Дмитро Степанович																8	4	0	0	0	0			1	8	4	8	0	0	0	0

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Компенсація невикористаної відпустки (без звільнення): як показати у звітності?

Ситуація 9. Працівниці Козуб Ользі Петрівні у вересні 2022 нарахована зарплата за 22 р.дн. - 8000 грн і компенсація за 10 днів невикористаної відпустки - 3 500 грн. (24 к.дн. використано).

Компенсація за невикористані дні відпустки є виплатою за невідпрацьований робочий час і належить до складу додаткової заробітної плати - відображається в одному рядку з зарплатою - 11 500 грн.

02	Звітний (податковий) період ⁵							2	0	2	2	3			3			3																		
8	9	10						12			14		16						18	19						21	23	25								
								13			15		17							20						22	24									
1			0	9	2	0	2	2					3	0	1	1	5	0	0	0	0								1	0						
Козуб Ольга Петрівна															1	1	5	0	0	0	0								2	5	3	0	0	0	0	0

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Компенсація невикористаної відпустки: як показати у звітності?

Ситуація 10. Працівниця Коса Олеся Павлівна звільнилася 23.09.2022: у вересні 2022 нарахована зарплата за 17 р.дн. - 6800 грн і компенсація за 20 днів невикор. відпустки - 7 000 грн.

Нарахування та виплата проведені в день звільнення 23.09.2022.

02	Звітний (податковий) період ⁵								2	0	2	2	3		3				3																				
8	9	10						12		14		16						18	19						21	23	25												
								13		15		17							20						22	24													
	1			0	9	2	0	2	2					2	3	1	3	8	0	0	0	0								1	0								
Коса Олеся Павлівна																	1	3	8	0	0	0	0								3	0	3	6	0	0	0	0	

Нарахування та виплата проведені після звільнення - 29.09.2022 (компенсація без ЄСВ).

8		9		10						12			14		16							18						19						21	23	25				
										13			15		17													20						22	24					
	1		1	0	9	2	0	2	2					2	3		6	8	0	0	0	0										1	0							
Коса Олеся Павлівна																		6	8	0	0	0	0										1	4	9	6	0	0	0	0

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Працівник звільнився у серпні 2022, а в вересні нарахували премію за серпень: як відобразити в Податковому розрахунку?

Ситуація 11. Працівник Килим Олесь Миронович звільнився 22.08.2022: у вересні 2022 нарахована премія за серпень - 3800 грн.

Відображаємо серпневу премію у додатку Д1 за вересень з КТН - "1". Якщо у серпні була сума нарахована сума різниці - сторнуємо з КТН - "3".

02	Звітний (податковий) період ⁵								2	0	2	2	3		3				3															
8	9	10							12			14			16						18	19						21		23		25		
									13			15			17							20						22		24				
1	1	0	8	2	0	2	2							3	8	0	0	0	0								1	0						
Килим Олесь Миронович															3	8	0	0	0	0								8	3	6	0	0	0	0

У додатку 4ДФ

За серпень показуємо нарахований дохід і дату звільнення з роботи у гр. 8 додатка 4ДФ.

За вересень - нарахований (виплачений) дохід з ознакою доходу "127", нарахування податків.

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Укладений договір ЦПХ на період з 15.07.2022 по 20.10.2022, акт закритий у жовтні

Ситуація 12. Укладений ЦПД з Хоменко Віктором Петровичем на виконання робіт з 15.07.2022 по 20.10.2022. Акт виконаних робіт закритий у жовтні на суму 20 000 грн. і відображений в бухобліку.

02		Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2		3		1						1					
8	9	10						12	14			16						18					19					21	23	25
								13	15			17											20					22	24	
2	6			0	7	2	0	2	2					1	7												0	0		
Хоменко Віктор Петрович																											0	0		

02		Звітний (податковий) період ⁵										2	0	2	2	3			2				2							
2	6	0		8	2	0	2	2	3		1																	0	0	
Хоменко Віктор Петрович																												0	0	

02		Звітний (податковий) період ⁵								2	0	2	2		3		3					3					
2	6			0	9	2	0	2	2				3	0											0	0	
Хоменко Віктор Петрович																									0	0	

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Укладений договір ЦПХ на період з 15.07.2022 по 20.10.2022, акт закритий у жовтні

Ситуація 12 - продовження. Укладений ЦПД з Хоменко Віктором Петровичем на виконання робіт з 15.07.2022 по 20.10.2022. Акт виконаних робіт відображений в бухобліку у жовтні на суму 20 000 грн.

02	Звітний (податковий) період ⁵								2	0	2	2	4		1				1																
8	9	10								12		14		16						18				19						21	23	25			
										13		15		17										20						22	24				
2	6		1	1	0	2	0	2	2					2	0		5	0	0	0	0	0							0	0					
Хоменко Віктор Петрович																	5	0	0	0	0	0							1	1	0	0	0	0	
2	6		1	0	9	2	0	2	2								5	0	0	0	0	0							0	0					
Хоменко Віктор Петрович																	5	0	0	0	0	0							1	1	0	0	0	0	
2	6		1	0	8	2	0	2	2								5	0	0	0	0	0							0	0					
Хоменко Віктор Петрович																	5	0	0	0	0	0							1	1	0	0	0	0	
2	6		1	0	7	2	0	2	2								5	0	0	0	0	0							0	0					
Хоменко Віктор Петрович																	5	0	0	0	0	0							1	1	0	0	0	0	

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Донарахування і сторнування у додатку Д1 Податкового розрахунку

- 1** Зарплату за липень і серпень - нарахували у вересні 2022 – вся сума до вересня 2022
- у липні і серпні - заповнити тільки реквізит 14 у Д1, а нарахувань немає, стаж за ці місяці - ?
 - у вересні в одному рядку «092022» – **вся сума зарплати за 3 місяці.**

- 2** У серпні 2022 нарахували зарплату і відпускні за один і той же період. Потрібно сторнувати зарплату за серпень у вересні 2022 – 2500 грн.
- За вересень нараховано зарплату - 12000 грн.**
- у вересні в одному рядку «092022» з зарплатою – **сума зарплати за вересень з урахуванням сторнування: $12\ 000 - 2\ 500 = 9500$ грн.**

- 3** Під час перерахунку з урахуванням премій у вересні 2022 донараховали оплату відрядження за середнім заробітком за серпень
- у Д1 за вересень 2022 показуємо у одному рядку разом з зарплатою за вересень.

- 4** У серпні 2022 нарахували зарплату за 23 р. дн. У вересні знайшли помилку: треба сторнувати зарплату за 5 робочих днів - 2000 грн. і нарахувати відпускні за 7 к. дн. - 2100 грн.
- **сторнувати зарплату за 5 днів - сума з мінусом за місяць “082022”.**
 - **у Д1 за вересень треба нарахувати відпускні за 7 днів: місяць “082022”, КТН - “10”.**

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Коригування додатку Д1 шляхом внесення від'ємних сум Податковий розрахунок?

Внесення від'ємних значень сум нарахованої заробітної плати (нарахованого доходу) допускається лише у разі відображення:

- сум перерахунків заробітку (доходу), що пов'язані з уточненням кількості відпрацьованого часу у зв'язку з відпусткою, тимчасовою непрацездатністю, допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами, нарахованих у попередніх звітних (податкових) періодах;
- сторнованих сум відпускних, допомоги з тимчасової непрацездатності та допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами;
- сторнованих сум, нарахованих платниками єдиного податку, які обрали спрощену систему оподаткування - фізичними особами - підприємцями, які належать до другої та третьої групи платників єдиного податку, а також юридичними особами, які належать до третьої групи платників єдиного податку, **у період дії воєнного стану, для категорії застрахованих осіб 29, 36, 37, 39, 42 - 45, 47, 50, 66, 75 - 78** відповідно до додатка 1 до цього Порядку.

абз. 48-51 пп. 1 п. 2 розд. IV Порядку № 4 з урахуванням змін

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Особливості заповнення Податкового розрахунку в окремих випадках

1 Лікарняний у жовтні 2022: Як подавати Довідковий?

- Довідковий потрібно подати за місяці 3 кварталу - не можемо зробити - ввітний період закінчився.
- За 4 квартал подати не можемо, тому що ще немає звітних місяців у 4 кварталі

2 Під час заповнення додатку Д6 Податкового розрахунку код підстави :

- **ЗП3013Б1** заповнюється для працівників, які безпосередньо обслуговують хворих у інфекційних закладах, відділеннях, кабінетах - молодші спеціалісти з медичною освітою, молодші медичні сестри, молодші медичні сестри з догляду за хворими, сестри-господині (Список 2 до постанови № 461);
- **ЗП3013А1** призначений для відображення спецстажу рентгенлаборантів, які працюють у рентгеновідділеннях/кабінетах та у відділеннях інтервенційної радіології (Список 1 до постанови № 461);
- **ЗП3055Е2** - для відображення стажу для вислуги років лікарі та середній медичний персонал (незалежно від найменування посад) у ЗОЗ, визначених Переліком № 909 (пп. "е" ст. 55 Закону України "Про пенсійне забезпечення").

Виконання професійних обов'язків рентгенолаборанта у кабінеті флюорографії до пільгового стажу включається лише за період до 2 серпня 2016 року.

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Податковий розрахунок & електронна трудова книжка

Постанова правління ПФУ «Про порядок та черговість подання відомостей для створення електронних трудових книжок» від 01.06.2022 № 8-3 - оновила порядок і правила подання відомостей про трудову діяльність застрахованих осіб в електронній формі - діє з **15.07.2022**

Основні новації:

- **черговість подання даних про трудову діяльність** працівників в е-формі. З **15.07.2022** у першу чергу слід подати відомості про трудову діяльність осіб, яким до настання пенсійного віку залишилося 2 і менше років, та про трудову діяльність осіб за період до 1 липня 2000 р.
- змінені правила передавання відомостей про трудову діяльність через вебпортал ПФУ - їх тепер подають в електронній формі **у вигляді xml-файлу** (його структура у додатку до Постанови № 8-3)
- необхідно подавати **тільки заповнені сторінки трудової книжки, відомості надаються одноразово**
- **порядок повторного подання трудових книжок** (у разі виправлення записів, якщо виявлено неправильний чи неточний запис про періоди роботи за періоди страхового стажу після 01 липня 2000 р. або створено неправильний чи неточний електронний запис). **Подаються титульна сторінка і сторінки зі змінами;**
- порядок подання даних **у разі відсутності інформації** в реєстрі застрахованих осіб: **відомостей про прийняття на роботу, переміщення з одного структурного підрозділу до іншого або переведення на іншу постійну посаду або роботу, звільнення, поновлення на роботі, призупинення / відновлення дії трудового договору, а також про присвоєння, зміну або позбавлення рангу, розряду, класу, звання, категорії, складання присяги, стажування, навчання - вони подаються страхувальником шляхом створення відповідного електронного запису** в е-кабінеті страхувальника;
- передбачена можливість подання відомостей про трудову діяльність особисто працівниками до ПФУ.

4.Заповнення Податкового розрахунку: аналізуємо практику

Коли очікувати на щомісячний Податковий розрахунок?

30 вересня ВРУ прийняла законопроект №6120 про внесення змін до ПКУ щодо подання єдиної звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і податку на доходи фізичних осіб.

Ним пропонується змінити податковий період з квартального на місячний для подання платниками податків, у тому числі податковими агентами, платниками ЄСВ, контролюючим органам Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, сум утриманого з них податку та сум нарахованого єдиного внеску. Відповідні зміни будуть внесені до статей 51, 170, 172–174 та 176 ПКУ.

Таким чином планують усунути:

- відтермінування (від одного до трьох місяців) **надходження до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – РЗО) відомостей про заробітну плату працівників, сплату єдиного внеску, страховий стаж** застрахованих осіб та несвоечасності включення звітних періодів для розрахунку розмірів виплат за соціальним страхуванням у випадку тимчасової непрацездатності, безробіття, нещасного випадку на виробництві, а також пенсії (що впливає, зокрема, на визначення права на пенсію);
- послаблення **платіжної дисципліни в частині сплати сум єдиного внеску внаслідок відтермінування** граничних строків їх сплати, що впливатиме на забезпеченість фінансовим ресурсом поточних пенсійних виплат;
- відтермінування реалізації заходів впливу для **стягнення простроченої заборгованості**, оскільки виникнення такої заборгованості відображатиметься за зобов'язаннями, що містяться в кварталному звіті;
- зміщення строку (від 1 до 3 місяців) **розрахунків показників середньої зарплати (доходу) в Україні**, з якої сплачено страхові внески, визначені на підставі поданої кварталної звітності, які враховуються для обчислення пенсії.

Світлана Лістрова

